

UZDANIČA

Časopis za jezik, književnost, umetnost i pedagoške nauke
NOVA SERIJA, novembar 2010, god VII, br. 2

Izdavač

Pedagoški fakultet u Jagodini
Milana Mijalkovića 14, 35 000 Jagodina

Za izdavača

Prof. mr Sretko Divljan, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini

Glavni i odgovorni urednik

Prof. dr Tiodor Rosić, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini

Uredništvo

Prof. dr Milanka Babić, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Filozofski fakultet; prof. mr Sretko Divljan, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; M.Sc Maja Dimitrijević, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; mr Branko Ilić, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; prof. dr Branko Jovanović, Univerzitet u Prištini, Filozofski fakultet Kosovska Mitrovica; prof. dr Violeta Jovanović, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; doc. dr Jelena Jovanović, Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet; Dr Christos Kechagias PhD, Philosophy of Education, University of Athens, Faculty of Primary Education; prof. dr Miloš Kovačević, Univerzitet u Kragujevcu, Filološko-umetnički fakultet; dr Emina Kopas-Vukašinović, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; prof. dr Petar Milosavljević, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet; prof. dr Ružica Petrović, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; mr Vera Savić, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; prof. dr Jelica Stojanović, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet u Nikšiću; dr Mihailo Šćepanović, Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet

Operativni urednik

Dr Ilijana Čutura, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini

Adresa uredništva

Pedagoški fakultet u Jagodini
Milana Mijalkovića 14, 35 000, Jagodina
e-adresa: uzdanica@pefja.kg.ac.rs
Telefon: +381 35 223805

Izdavački savet

Prof. dr Veljko Bandur, Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet u Beogradu; prof. dr Radivoje Mikić, Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet; prof. dr Tiodor Rosić, Univerzitet u Kragujevcu, Pedagoški fakultet u Jagodini; prof. dr Radoje Simić, Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet; prof. Slobodan Štetić, Univerzitet u Kragujevcu, Filološko-umetnički fakultet

Recenzenti

Prof. dr Milanka Babić, Univerzitet u Istočnom Sarajevu; prof. dr Miloš Kovačević, Filološko-umetnički fakultet, Kragujevac; doc. dr Svetlana Ćurčić, Pedagoški fakultet u Beogradu; prof. dr Radivoje Konstantinović, Filološki fakultet u Beogradu, Katedra za romanistiku; doc. dr Gordana Petričić, Filozofski fakultet u Novom Sadu; prof. dr Tiodor Rosić, Pedagoški fakultet u Jagodini; prof. dr Stana Smiljković, Učiteljski fakultet u Vranju; prof. dr Branislav Popović, Prirodno-matematički fakultet u Kragujevcu; prof. dr Mirko Dejić, Učiteljski fakultet u Beogradu

Tehnički urednik

Pera Stanisavljev Bura

Lektura i korektura

M.Sc Maja Dimitrijević, Marija Đorđević, mr Branko Ilić, Jelena Maksimović, dr Ilijana Čutura.

Prevod rezimea

M. Sc Dijana Jovanović

Štampa

Papir komerc, Jagodina

Tiraž

500

Likovni prilozi

Vesna Milunović

Anatolij Kljosov
Profesor biologije Harvardskog
univerziteta

UDK: 575.113.1:572.9(=16) ; 94(367)
ID BROJ: 180246028

Originalni naučni rad
Primljen: 17. januara 2010. Prihvaćen:
21. septembra 2010.

OTKUD SU SE POJAVILI SLOVENI I „INDOEVROPLJANI“? ODGOVOR DAJE DNK-GENEALOGIJA

Apstrakt: U radu¹ se razmatra pitanje porekla Slovena, ili poreklo polazne slovenske zajednice, odnosno traženje indoevropske prapostojbine. Odgovor na pitanje prapostojbine Slovena i Indoevropljana daje DNK-genealogija. Pomoću DNK-genealogije moguće je pratiti kretanja naroda i bez pomoći lopate i četkice arheologa, ili merenja lobanja, i bez dovtljivog rasplitanja sazvučja i značenja reči u živim i mrtvim jezicima, već prosto prateći markere u našim DNK. Njih, te markere, ne mogu „asimilovati“ ili „progutati“ drugi jezici, kulture ili narodi, kako se to dešava hiljadama godina u okviru pojmova istorije, lingvistike, antropologije. Iznosi se gledište da se haplotipovi i haplogrupe ne asimiluju, omogućavaju da se izračuna vreme kada su njihovi preci živeli. Pojam „pređačka haplogrupa“, ili „haplogrupa roda“ određuju markeri, ili slika mutacija u muškom polnom hromozomu.

Ovaj metod je omogućio da se ubedljivo pokaže kako nisu „indoevropski jezici“ prvobitni, već praslavenški, arijevski. „Indoevropski jezici“ je eufemizam nastao usled neshvatanja šta povezuje sanskrit i njegove varijante i evropske jezike. Zaključuje se da arijevski jezici predstavljaju osnov i evropskih jezika, i sanskrita, i „indoevropskih“ iranskih jezika. Na Dnjepru, Donu i reci Ural nisu živeli „narodi koji su govorili na iranskim jezicima“. Tamo su živeli Sloveni, Praslaveni, Arijevci i to je bio njihov jezik. Taj su jezik doneli u Indiju, Iran, Avganistan.

Ključne reči: Sloveni, Indoevropljani, Arijevci, DNK-genealogija, pređačka haplogrupa, haplogrupa roda.

¹ Anatolij Aleksejevič Kljosov je predsednik naučne konsultativne uprave Međunarodnog genealoškog biroa. Profesor je biologije Harvardskog univerziteta. U SSSR je bio doktor hemijskih nauka, profesor Moskovskog državnog univerziteta. Za istraživanja u oblasti biološke katalize dodeljena mu je nagrada Lenjinskog komsomola (1978) i Državna nagrada SSSR (1984). Osnivač je Ruske akademije DNK-genealogije. Živi u Njutonu, Masačusets.

Smestite se udobnije, poštovani čitaocē. Čekaju vas izvesni potresi. Nije baš najzgodnije započinjati pripovedanje time kako autor od svog istraživanja očekuje efekat praska bombe, ali šta ću kad će tako i biti!

A otkud zapravo tolika uverenost? U naše doba se više ničemu ne čude, zar ne?

Da, da je tako – jeste. Ali kada pitanje već ima najmanje trista godina i postepeno se uobličilo uverenje kako pitanje nema rešenja, u najmanju ruku „dostupnim sredstvima“, i odjednom se rešenje nađe – složićete se, to nije tako česta pojava. A to pitanje je: „poreklo Slovena“. Ili: „poreklo polazne slovenske zajednice“. Ili, ako hoćete, „traženje indoevropske prapostojbine“.

I uopšte, kakve sve pretpostavke tokom tih trista godina u vezi toga nisu iznošene. Verovatno, sve je moguće. Problem je u tome što niko nije znao koje od njih su tačne. Pitanje je bilo krajnje zamršeno. Zato se autor neće iznenaditi ako kao odgovor na njegove zaključke i sudove odjekne hor glasova: „pa to je bilo poznato“, „o tome su i ranije pisali“. Takva je ljudska priroda. A da taj hor upitamo: pa gde je onda prapostojbina Slovena? Odakle su se pojavili? Onda više hora neće biti, već će biti neslaganja: „pitanje je složeno i zamršeno, odgovora nema“.

Ali najpre – nekoliko odrednica kako bi bilo jasno o čemu se radi.

ODREDNICE I POJAŠNJENJA. ISTORIJA PITANJA

Pod Slovenima ću u kontekstu njihovog porekla podrazumevati Praslovene. I, kako će se videti iz daljeg izlaganja, taj kontekst je neraskidivo vezan za „Indoevropljane“. Poslednje je čudovišno nezgrapan termin. *Reč „Indoevropljani“ je prosto izrugivanje sa zdravim razumom.* Zapravo postoji „indoevropska grupa jezika“ i istorija tog pitanja je takva da je pre dva stoleća otkrivena određena sličnost između sanskrita i mnogih evropskih jezika. Ta grupa jezika je i nazvana „indoevropskom“, u nju ulaze gotovo svi evropski jezici, osim baskijskog, ugro-finskih i turanskih jezika. Tada nisu bili poznati razlozi iz kojih su se Indija i Evropa odjednom obreli u istoj sprezi, a ni dan-danas nije baš da se znaju. O tome će biti reči kasnije, i bez Praslovena se tu nije moglo.

Ali je bilo apsurdno kada su same nosioce „indoevropskih jezika“ počeli nazivati „Indoevropljanima“. To jest, Letonac i Litvanac su Indoevropljani, a Estonac nije. Ni Mađar nije Indoevropljanin. Rus koji živi u Finskoj i govori finski – nije Indoevropljanin, a kada pređe na ruski, odmah postaje Indoevropljanin.

Drugim rečima, jezička, lingvistička kategorija je prenetna na etničku, čak u suštini genealošku. Izgleda da su smatrali kako boljeg izbora nema. Onda ga možda nije ni bilo. Sada ga ima. Premda su to, strogo govoreći,

lingvistički termini i, govoreći jedno, lingvisti podrazumevaju drugo, dok se treći zbunjuju.

Ispada da ništa manje zbrke nema ni kada se vraćamo u drevna vremena. Ko su „Indoevropljani“? To su oni koji su u davnini govorili na „indoevropskim“ jezicima. A još pre toga, ko su bili? Pa bili su „Protoindoevropljani“. Taj termin je još nespretniji: to je kao kad bismo drevne Anglosaksonce nazivali „Protoamerikancima“. Oni Indiju nisu ni videli, i taj jezik se još nije ni obrazovao, i tek će se hiljadama godina kasnije preobraziti i uliti u grupu indoevropskih, a oni su već „Protoindoevropljani“. To je kao kad bismo kneza Vladimira nazivali „protosovjetskim“. Premda je i „indo“ takođe lingvistički termin i kod filologa nema neposredne veze s Indijom.

S druge strane – da se shvati i saoseća, to može. Pa, nije bilo drugog termina za „Indoevropljane“. Nije bilo naziva za ljude koji su u ta daleka vremena obrazovali kulturnu vezu s Indijom i tu kulturnu i, u svakom slučaju, jezičku vezu proširili na čitavu Evropu.

Čekder, kako to nije bilo? A Arijevci?

E, o tome ćemo malo kasnije.

Još o terminima. *Iz nekog razloga je dopustivo da se govori o starim Germanima ili Skandinavcima, a o starim Slovenima nije.* Smesta se čuje – ne, ne, starih Slovena nije bilo. Premda bi svima trebalo biti jasno da se radi o Praslovenima. Kakvo je to dvojno merilo? Hajde da se dogovorimo – govoreći o Slovenima, imam u vidu naše pretke koji su živeli hiljadama godina pre nas, a ne savremenu „etnokulturnu zajednicu“. Valjda moraju imati nekakvo ime? Valjda ne nezgrapno „Praindoevropljani“? Niti „Indoiranci“, je l' da? Nek onda budu Sloveni, Prasloveni. I Arijevci, ali i o tome ćemo kasnije.

Sada – o kojim se to Slovenima radi? Sloveni se tradicionalno dele na tri grupe – Istočne Slovene, Zapadne i Južne. Istočni Sloveni – to su Rusi, Ukrajinci, Belorusi. Zapadni Sloveni – Poljaci, Česi, Slovaci. Južni Sloveni – to su Srbi, Hrvati, Bosanci, Makedonci, Bugari, Slovenci. Ovaj spisak nije iscrpan, možemo se prisetiti Sorba (Lužičkih Slovena) i drugih, ali je ideja jasna. Ta podela je u suštini zasnovana na lingvističkim kriterijumima po kojima se slovenska grupa indoevropskih jezika sastoji iz istočne, zapadne i južne podgrupe, s otprilike istom podelom po zemljama.

U takvom kontekstu su Sloveni – „etnokulturne zajednice“, što uključuje i jezike. U takvom vidu su se, smatra se, formirali do VI–VII veka naše ere. I *slovenski su se jezici, prema podacima lingvista, razišli pre oko 1.300 godina, opet otprilike u VII veku.* Ali genealoški pobrojani Sloveni pripadaju sasvim različitim rodovima, i istorije tih rodova se sasvim razlikuju.

Zato su zapadni i istočni Sloveni kao „etnokulturne zajednice“ – donekle različiti pojmovi. Jedni su mahom katolici, drugi – pravoslavci.

Jezik se приметно razlikuje, a ima i drugih „etnokulturnih“ razlika. A u okviru DNK-genealogije – to je jedno te isto, isti rod, isti marker u Y-hromozomu, ista istorija migracija, isti zajednički predak. Ista predačka haplogrupa, najzad.

Eto, stigli smo do pojma „predačka haplogrupa“, ili „haplogrupa roda“. Nju određuju markeri, ili slika mutacija u muškom polnom hromozomu. I kod žena ih ima, ali u drugom koordinatnom sistemu. Dakle, Sloveni – to je rod R1a1. Njih među žiteljima Rusije, Ukrajine i Belorusije ima od 45 do 70%. A u drevnim ruskim i ukrajinskim gradovima, naseljima – do 80%.

Zaključak – termin „Sloveni“ zavisi od konteksta. U lingvistici su Sloveni“ – jedno, u etnografiji – drugo, u DNK-genealogiji – treće. Haplogrupa, rod se obrazovao onda kada ni nacija, ni crkava, ni savremenih jezika nije bilo. U tom pogledu je pripadnost rodu, haplogrupi – prvobitna.

Pošto pripadnost haplogrupi određuju sasvim konkretne mutacije u određenim nukleotidima Y-hromozoma, može se reći da svako od nas nosi određeni marker u DNK. I taj marker je u muškom potomstvu neistrebljiv, on može biti istrebljen jedino zajedno sa samim potomstvom. Nažalost, takvih slučajeva je u prošlosti bilo isuviše. Ali to uopšte ne znači da je taj marker – pokazatelj nekakvog „soja“ ljudi. Taj marker nije vezan za gene niti ima ikakve veze s njima, a upravo geni i jedino geni se u slučaju takve želje mogu povezati sa „sojem“. Haplogrupe i haplotipovi nikako ne određuju oblik lobanje ili nosa, boju kose, fizička ili intelektualna obeležja čoveka. Ali oni *zauvek povezuju nosioca haplotipa s određenim ljudskim rodом*, na čijem početku je bio patrijarh roda, čije potomstvo je opstalo i dan-danas živi, za razliku od miliona drugih prekinutih genealoških linija.

Pokazalo se da je taj marker u našim DNK neprocenjiv za istoričare, lingviste, antropologe, pošto se taj marker ne „asimiluje“ kao što se asimiluju nosioci jezika, gena, nosioci raznih kultura koji se „rastvaraju“ u populaciji. *Haplotipovi i haplogrupe se ne „rastvaraju“, ne asimiluju*. Ma koju religiju potomci tokom hiljada godina prihvatili, ma koji jezik stekli, ma koje kulturno-etničke karakteristike promenili, ista ta haplogrupa, isti taj haplotip (jedino uz izvesne mutacije) tvrdoglavo se pojavljuju prilikom odgovarajućeg testiranja određenih segmenata Y-hromozoma. Nebitno da li je u pitanju musliman, hrišćanin, Jevrejin, budista, ateista ili mnogobožac.

Kako će biti pokazano u ovom istraživanju, članovi roda R1a1 na Balkanu, koji su tamo živeli pre 12.000 godina, posle dvesta i nešto pokolenja su izbili na istočnoevropsku ravnicu, gde se pre 4.500 godina pojavio predak savremenih Rusa i Ukrajinaca roda R1a1, uključujući i autora ovog članka. Petsto godina kasnije, pre 4.000 godina, oni Prasloveni, stigli su do južnog Urala, a četrismo godina kasnije su krenuli u Indiju, gde sada živi oko 100 miliona njihovih potomaka, članova istog tog roda R1a1. Roda Arijevaca. Arijevaca – zato što su oni sami sebe tako nazivali, i to je zabeleženo

u drevnim indijskim vedama i iranskim predanjima. Isti ti su i potomci Praslovena ili njihovih najbližih srodnika. Nikakve „asimilacije“ haplogrupe R1a1 niti je bilo niti ima, a i maltene istovetni haplotipovi se lako otkrivaju. Identični slovenskim. Još jedan talas Arijevaca, s istim haplotipovima, krenuo je iz Srednje Azije u Istočni Iran, takođe u trećem hiljaduleću pre naše ere, i postali su iranski Arijevci.

Najzad, još jedan talas predstavnika roda R1a1 krenuo je na jug i dopro do poluostrva Arabija, Omanskog zaliva, gde se sada nalaze Katar, Kuvajt, Ujedinjeni Arapski Emirati, i tamošnji Arapi, dobivši rezultate testiranja DNK, zaprepašćeno gledaju sertifikat testiranja s haplotipom i haplogrupom R1a1. Arijevskom, praslovenskom, „indoevropskom“ – nazovite kako hoćete, ali je suština ista. I ti sertifikati određuju granice areala pohoda drevnih Arijevaca. Niže navedeni proračuni pokazuju vreme tih pohoda – pre 4.000 godina.

Dakle, govoreći „Sloveni“, u daljem istraživanju ćemo imati u vidu istočne Slovene, ljude iz roda R1a1, u terminima DNK-genealogije. Nauka sve donedavno nije znala kako da ih u „naučnim terminima“ označi. Koji ih objektivni, merljivi parametar objedinjava? Pitanje zapravo nije ni postavljano tako. Na osnovu ogromne mase podataka koje je lingvistika prikupila, uporedne analize jezika – to su izvesni „Indoevropljani“, „Arijevci“, došljaci sa severa (u Indiju i Iran), znaju za sneg, hladnoću, poznati su im breza, jasen, bukva, poznati su im vuci, medvedi, poznat im je konj. Sada je postalo poznato da su to *ljudi upravo roda R1a1, kome pripada do 70% stanovništva savremene Rusije*. A dalje na zapad, prema Atlantiku, udeo arijevskog, slovenskog roda R1a1 stalno opada i kod žitelja Britanskih ostrva iznosi svega 2-4%.

To smo pitanje raspravili. A „Indoevropljani“ – ko su onda oni?

Iz gore navedenog neminovno sledi da „Indoevropljani“ – *to i jeste drevni rod R1a1*. Arijevci. Onda sve, ili u svakom slučaju mnogo toga dolazi na svoje mesto – i oko dolaska ljudi tog roda u Indiju i Iran, i širenja ljudi istog tog roda po čitavoj Evropi, a odatle – i pojavljivanja indoevropske grupe jezika, pošto je to zapravo njihov, arijevski, jezik, ili njegova narečja, i pojavljivanja „iranskih jezika“ indoevropske grupe, pošto to i jesu arijevski jezici. Tim pre što su se, kako ćemo dalje videti, „iranski jezici“ pojavili tek posle dolaska Arijevaca u Iran, a ako ćemo tačnije – onda ne „posle“, već su postali rezultat dolaska Arijevaca, u drugom hiljaduleću pre naše ere.

A kako sada na „Indoevropljane“ gledaju savremene nauke? Kod njih su „Indoevropljani“ nešto poput slonopotama. „Indoevropljani“ su u savremenoj lingvistici i pomalo u arheologiji – drevni (po pravilu) ljudi koji su potom (!), hiljadama godina kasnije (!), došli u Indiju i nekako izveli to da se sanskrit, književni indijski jezik, obreo u istoj lingvističkoj sprezi s osnovnim evropskim jezicima, osim baskijskog i ugro-finskih jezika.

I još osim turanskih i semitskih, koji u indoevropske jezike ne spadaju. Kako su to oni, Evropljani, izveli, kako su se i otkud obreli u Indiji i Iranu – lingvisti i arheolozi ne objašnjavaju. Štaviše, u „Indoevropljane“ ubrajaju i one koji u Indiju nisu ni dolazili i kanda sa sanskritom veze nisu imali, ali su jezik, izgleda, širili. Kelte, na primer. Ali pri tome raspravljaju ko su bili Indoevropljani, a ko – nisu. Primjenjuju se najrazličitiji kriterijumi, sve do oblika posuđa i karaktera šara na njima.

Još jedno komplikovanje – pošto i mnogi iranski jezici spadaju u indoevropske, isto iz mnogima nepoznatih razloga, onda se često umesto „indoevropski“ kaže „indoiranski“. Što je još gore, „Indoevropljane“ često nazivaju „Indoirancima“. I dopuštaju se čudovišne konstrukcije kako su, na primer, „na Dnjepru u davnini živeli Indoiranci“. To treba da znači da su oni koji su živeli na Dnjepru hiljadama godina kasnije proizveli potomke koji su došli u Indiju i Iran i nekako izveli tako da su jezici Indije i Irana u određenoj meri postali bliski mnogim evropskim jezicima – engleskom, francuskom, španskom, ruskom, grčkom i mnogim drugim. Zato su ti drevni ljudi koji su hiljadama godina pre toga živeli na Dnjepru – „Indoiranci“. Da poludiš! Štaviše, govorili su „na iranskim jezicima“! A pri tome su se najstariji iranski „indoevropski“ jezici pojavili u drugom hiljaduleću pre nove ere, dok su oni na Dnjepru živeli pre 4.000–5.000 godina. I govorili na jeziku koji će se tek pojaviti kroz više stotina, pa čak i hiljada godina.

Na arijevsom su govorili, dragi čitaoče. Ali je među lingvistima prosto strašno da se to spominje. Te se i ne spominje. Kod njih to nije uobičajeno. Biće da nisu dobili naredbu. A sami se ne usuđuju.

A ko su „Protoindoevropljani“? Pa to je nešto poput protoslonopotama. Biće da su to oni koji su bili precima ovih koji su bili precima onih koji su hiljadama godina kasnije došli u Indiju i Iran i izveli tako da... i tako dalje.

Evo kako to lingvisti zamišljaju. Postojao je izvestan „nostratički jezik“, vrlo davno. Smeštaju ga u prošlost između 23 hiljade do 8 hiljada godina, neko u Indiju, neko u Srednju Evropu, neko na Balkan. Ne tako davno je u anglofonskoj literaturi izračunato da je u naučnim izvorima predlagano 14 raznih „prapostojbina“ „Indoevropljana“ i „Protoindoevropljana“. V.A. Safronov ih je u fundamentalnoj knjizi „Indoevropske prapostojbine“ nabrojao 25 – sedam u Aziji i 18 u Evropi. Taj „nostratički“ jezik (ili jezici), na kome su govorili „Protoindoevropljani“ se pre oko 8–10 hiljada godina raspao na „indoevropske“ jezike i druge, neindoevropske (semitske, ugro-finske, turanske). I „Indoevropljani“ su tako poneli svoje jezike. U Indiju su, istina, dospeli hiljadama godina kasnije, ali su svejedno „Indoevropljani“.

I to smo raspravili. Istina, lingvisti još uvek nisu raspravili. Oni ističu – „premda se poreklo indoevropskih jezika proučava intenzivnije

od drugih, to i dalje predstavlja najteži i najpostojaniji problem istorijske lingvistike... Iako istorija pitanja traje preko 200 godina, stručnjaci još nisu uspjeli da odrede vreme i mesto indoevropskog porekla“.

Tu opet iskrsava pitanje prapostojbine. Upravo triju prapostojbina – prapostojbine „Protoindoevroljana“, prapostojbine „Indoevroljana“ i prapostojbine Slovena. Sa prapostojbinom „proto“ stvari loše stoje, zato što loše stoje sa prapostojbinom „Indoevroljana“. Sada se manje-više ozbiljno razmatraju tri kandidata za prapostojbinu „Indoevroljana“ ili „Protoindoevroljana“. Jedna varijanta – prednja Azija ili, konkretnije, turska Anatolija, ili još konkretnije, oblast između jezera Van i Urmija, nešto južnije od granice bivšeg SSSR, u zapadnom Iranu, to jest zapadnom Azerbejdžanu. Druga varijanta – južne stepe savremene Ukrajine-Rusije, u kraju takozvane „kurganske kulture“. Treća varijanta – istočna ili Srednja Evropa ili, konkretnije, dolina Dunava, ili Balkan, ili severni Alpi.

Doba širenja „indoevropskog“ ili „protoindoevropskog“ jezika takođe ostaje neodređeno i varira od pre 4.500–6.000 godina, ako se kao njegovi nosioci prihvate predstavnici kurganske kulture, do pre 8.000–10.000 godina, ako su njegovi nosioci – žitelji Anatolije. Ili još ranije. Pristalice „anatolijske teorije“ smatraju da glavni argument u njenu korist predstavlja to što je širenje poljoprivrede po Evropi, Severnoj Africi i Aziji započelo iz Anatolije negde pre 8.000–9.500 godina i pre oko 5.500 godina stiglo do Britanskih ostrva. Pristalice „balkanske teorije“ koriste iste argumente o širenju poljoprivrede, istina od Balkana prema Anatoliji.

To pitanje ni dan-danas nije rešeno. Postoji mnoštvo argumenata za i protiv svake od tri varijante.

Stvari isto stoje i u pogledu prapostojbine Slovena. Pošto niko dosad nije povezivao Slovene (Praslovene), Arijevce i Indoevroljane, a tim pre nije između to troje stavljao znak jednakosti, to je prapostojbina Slovena – posebno i takođe nerešeno pitanje. To pitanje se u nauci razmatra već preko trista godina, ali saglasnosti, čak ni one minimalne, nema. Opšte je prihvaćeno da Sloveni izlaze na istorijsku pozornicu tek u VI veku naše ere. Ali to je već novo doba. A nas zanimaju Stari Sloveni, ili Prasloveni, recimo pre najmanje tri hiljade godina. A s tim stvari uopšte loše stoje.

Poneki smatraju da se „prapostojbina Slovena“ nalazila u oblasti Pripjata i Srednjeg Dnjepra. Drugi misle da je „prapostojbina Slovena“ bila teritorija od Dnjepra do Zapadnog Buga, koju su Sloveni zauzimali pre dve-tri hiljade godina. A gde su Sloveni pre toga bili i da li ih je uopšte bilo – to pitanje se smatra „u ovoj etapi nerešenim“. Treći pretpostavljaju da su prapostojbina Slovena, kao i „Indoevroljana“ uopšte, bile stepe na jugu sadašnje Rusije i Ukrajine, ali to četvrti s negodovanjem odbacuju. Peti misle da prapostojbina „Indoevroljana“ i prapostojbina Slovena ipak treba da se podudaraju, zato što su slovenski jezici vrlo arhaični i stari.

Drugi ispravljaju: ne „Indoevropljana“, već jedne od njihovih velikih grupa, samim tim nagoveštavajući kako je moralo biti različitih „Indoevropljana“. A kakvih to – obično se ne objašnjava.

Povremeno se spominje izvesna „indoiranska zajednica“ koja je, ko zna zašto, govorila na „baltičko-slovenskom prajeziku“. Od toga se čoveku već počinje vrteti u glavi. Ponekad figurišu nekakvi „crnomorski Indoarijevci“. Otkud odjednom da su „indo“ a uz Crno more, to se ne objašnjava. Lingvisti kažu da je tako uobičajeno.

Uključuju antropologiju i kažu da su Sloveni u tom pogledu bliski alpskoj zoni – savremena Mađarska, Austrija, Švajcarska, Severna Italija, Južna Nemačka, severni Balkan, što znači da su se Prasloveni kretali sa zapada na istok, a ne obrnuto. Međutim, antropolozi i arheolozi ne mogu navesti vreme tog kretanja, pošto Sloveni svoje mrtve obično nisu sahranjivali već spaljivali, što je naučnike lišilo materijala tokom dve i po hiljade godina. Pojedinci misle da je raseljavanje duž teritorije Istočne Ukrajine vezano za širenje kurganske arheološke kulture, što znači s istoka na zapad. Gotovo jednodušno se misli da je stanovništvo andronovske kulture bilo „indoiransko“ po svojoj jezičkoj pripadnosti, da su na Južnom Uralu, u Arkaimu, živeli „Indoarijevci“, a izgradili su ga opet „Indoiranci“. Susreću se izrazi „indoiranska plemena na putu preseljavanja u Indiju“. To jest, ona su već bila „indoiranska“, premda se tamo još nisu preselila. To jest, *kako god hoćete, čak do apsurda, samo da se reč „Arijevci“ ne koristi.*

Najzad, „paranaučna“ literatura zapada u drugu krajnost i tvrdi da su „Sloveni-Rusi bili praoci maltene svih evropskih i dela azijskih naroda“, i „od 60% do 80% Engleza, severnih i istočnih Nemaca, Švedana, Danaca, Norvežana, Islandana, 80% Austrijanaca, Litvanaca – to su asimilovani Sloveni, Sloveni-Rusi“.

Situacija je otprilike jasna. Možemo preći na suštinu mog izlaganja. Tim pre što „najnapredniji“ istorijsko-lingvistički naučni članci, priznajući da pitanje mesta i vremena nastanka „indoevropskog“ jezika ostaje nerešeno, pozivaju da se izađe izvan međa arheologije i lingvistike i u rešavanje pitanja uključe „nezavisni podaci“ koji će pomoći da se na problem baci pogled sa druge strane i načini izbor između osnovnih teorija.

Što ja i činim u ovde predstavljenom istraživanju.

DNK-GENEALOGIJA UOPŠTE, I SLOVENA POSEBNO

Suštinu DNK-genealogije i njene osnovne postavke sam ne jednom ranije opisivao

(<http://www.lebed.com/2006/art4606htm>; <http://www.lebed.com/2007/art4914htm>; <http://www.lebed.com/2007/art5034htm>). Ovoga puta prelazim pravo na stvar i

samo ću napomenuti da u DNK svakog muškarca, i to u njegovom Y-hromozomu, postoje određeni odsecci u kojima se postepeno, jednom u nekoliko naraštaja, u nukleotidima nagomilava jedna po jedna mutacija. To nema veze sa genima. I uopšte, DNK sadrži svega 2% gena, a muški polni Y-hromozom – još manje od toga, tamo gena ima ništavni deo postotka.

Y-hromozom je jedini od svih 46 hromozoma (tačnije 23, koje nosi spermatozoid) koji se prenosi sa oca na sina i dalje svakom narednom sinu u vremenskom nizu od desetina hiljada godina. Sin dobija od oca isti onakav Y-hromozom kakav je on dobio od svog oca, plus nove mutacije, ako ih je bilo prilikom prenošenja sa oca na sina. A to se retko dešava.

A koliko retko?

Evo primera. Ovo je moj *slovenski haplotip, rod R1a1*, sa 25 markera:

13 24 16 11 11 15 12 12 10 13 11 30

16 9 10 11 11 24 14 20 34 15 15 16 16

Svaka brojka predstavlja određeni *redosled blokova nukleotida u Y-hromozomu DNK*. On se zove *alel* i pokazuje koliko puta se taj blok ponavlja u mutacijama. Mutacije se u takvom haplotipu (to jest slučajna izmena broja blokova nukleotida) odvijaju brzinom od jedne mutacije na oko 22 naraštaja, to jest u proseku jednom u 550 godina. Koji će se alel sledeći izmeniti – niko ne zna i ne može se predvideti. Statistika. Drugim rečima, tu se može govoriti samo o verovatnoći takvih izmena.

U svojim ranijim pričama o DNK-genealogiji navodio sam primerena takozvanim haplotipovima sa 6 markera – malim, pojednostavljeno. Ili ih još zovu „bikini-haplotipovi“. Ali je za traženje prapostojbine Slovena potreban znatno precizniji instrument. Zato ćemo u ovom istraživanju koristiti haplotipove sa 25 markera. Pošto u Y-hromozomu svakog muškarca ima 50 miliona nukleotida, haplotip s njegovim brojkama se u principu može po volji nastavljati, stvar je samo u tehnici određivanja redosleda nukleotida. Haplotipovi se određuju sa najvećom dužinom od 67 markera, premda tehnički granice nema. Ali i haplotipovi sa 25 markera predstavljaju vrlo veliku rezoluciju, takve haplotipove čak ni naučni članci ne razmatraju. Verovatno je ovo prvi takav.

Haplotipovi su izuzetno osetljivi na poreklo, govoreći o genealoškim rodovima. Umesto slovenskog R1a1 uzmimo, recimo, ugro-finski rod, N3 u sistemu DNK-genealogije. Tipičan haplotip tog roda sa 25 markera izgleda ovako:

14 24 14 11 11 13 11 12 10 14 14 30

17 10 10 11 12 25 14 19 30 12 12 14 14

On ima 29 mutacija u poređenju sa gore navedenim slovenskim! To odgovara razlici od preko dve hiljade naraštaja, to jest zajednički slovenski i ugro-finski predak je živeo pre više od 30.000 godina.

Ista slika se dobija ako se uporedi, na primer, sa Jevrejima. Tipičan bliskoistočni *haplotip Jevreja (rod J1)* je ovakav:

12 23 14 10 13 15 11 16 12 13 11 30

17 8 9 11 11 26 14 21 27 12 14 16 17

On ima 32 mutacije u odnosu na slovenski. Još je dalji od Ugro-Finaca. A međusobno se razlikuju za 35 mutacija.

Sve u svemu, ideja je jasna. Haplotipovi su vrlo osetljivi prilikom poređenja sa predstavnicima raznih rodova. Oni odražavaju sasvim različite istorije roda, poreklo, migraciju rodova. Ma kakvi tamo Ugro-Finci ili Jevreji! Uzmimo Bugare, braću. Do polovine njih ima varijacije evo ovakvog haplotipa (*rod I2*):

13 24 16 11 14 15 11 13 13 13 11 31

17 8 10 11 11 25 15 20 32 12 14 15 15

On ima 21 mutaciju u odnosu na gore navedeni istočnoslovenski haplotip. To jest, oba su slovenska, ali je rod drugi. *Rod I2 vodi poreklo od drugog prapretka*, migracioni putevi roda I2 su sasvim drugačiji od R1a1. Tek kasnije su se, već u našoj eri ili krajem prethodne, susreli i obrazovali slovensku kulturno-etničku zajednicu, a potom su i pismenost spojili, i religiju. A rod je uglavnom drugi, premda 12% Bugara pripada istočnoslovenskom, R1a1 rodu.

Veoma je važno što se *po broju mutacija u haplotipovima može izračunati kada je živeo zajednički predak grupe ljudi čije haplotipove razmatramo*. Neću se ovde zadržavati na tome kako se tačno vrše izračunavanja, pošto sam to nedavno objavio u naučnoj štampi (link je na kraju članka). Suština je u tome da je, što je više mutacija u haplotipovima grupa ljudi – tim je drevniji njihov zajednički predak. A pošto se mutacije odvijaju sasvim statistički, nesređeno, s određenom prosečnom brzinom, onda se prilično pouzdano izračunava vreme kada je živeo zajednički predak grupe ljudi istog roda. Dalje će biti navedeni primeri.

Da bi bilo razumljivije, navešću prostu analogiju. Drvo haplotipova je piramida koja stoji na vrhu. Vrh je dole – to je haplotip zajedničkog pretka roda. Osnova piramide, na samom vrhu – to smo mi, savremenici, to su naši haplotipovi. Broj mutacija u svakom haplotipu – to je stepen rastojanja od zajedničkog pretka, od vrha piramide, do nas, savremenika. Kad bi piramida bila idealna – bile bi dovoljne tri tačke, to jest tri haplotipa u osnovi, za izračunavanje rastojanja do vrha. Ali su u stvarnosti tri tačke nedovoljne. Iskustvo pokazuje da je desetina haplotipova sa 25 markera (znači, 250 tačaka) dovoljna za zadovoljavajuću procenu vremena do zajedničkog pretka.

Haplotipovi Rusa i Ukrajinaca roda R1a1 sa 25 markera dobijeni su iz međunarodne baze podataka YSearch. Nosioci tih haplotipova su naši savremenici koji žive od Dalekog Istoka do zapadne Ukrajine, i od severnih do južnih krajina. I na taj način je izračunato da je *zajednički predak ruskih i ukrajinskih Istočnih Slovena, roda R1a1, živeo pre 4.500 godina*. Ta brojka je pouzdana, proverena je unakrsnim izračunavanjem na haplo-tipovima

različite dužine. I, kako ćemo se sada uveriti, ta brojka nije slučajna. Opet podsećam da su pojedini proračuna, provere i preispitivanja date u članku navedenom na kraju. I ti proračuni su rađeni na haplotipovima sa 25 markera. To je već vrhunska pilotaža DNK-genealogije, ako stvari nazovemo pravim imenom.

Ispostavilo se da je *zajednički praslovenski predak, koji je živeo pre 4.500 godina, imao evo ovakav haplotip* u svojoj DNK:

13 25 16 10 11 14 12 12 10 13 11 30

15 9 10 11 11 24 14 20 32 12 15 15 16

Radi poređenja, evo mog haplotipa:

13 **24** 16 **11** 11 **15** 12 12 10 13 11 30

16 9 10 11 11 24 14 20 **34 15 15 16** 16

Kod mene se, u poređenju sa praslovenskim pretkom, nakupilo 10 mutacija (izdvojeno masnim). Ako se setimo da se *mutacije odigravaju jednom u otprilike 550 godina*, onda me od pretka deli 5.500 godina. Ali, mi govorimo o statistici, i za sve na jedan krug ispada 4.500 godina. Kod mene se nakupilo više mutacija, kod nekog drugog manje. Drugim rečima, svako od nas ima svoje individualne mutacije, ali je za sve haplotip pretka isti. I on, kako ćemo videti, kao takav opstaje u gotovo čitavoj Evropi.

Dakle, predahnimo. Naš zajednički praslovenski predak je na teritoriji savremene Rusije – Ukrajine živeo pre 4.500 godina. U *rano bronzano doba ili čak eneolitu, prelazu iz kamenog doba u bronzano*. Kako bismo zamislili razmere vremena, to je **znatno pre izlaska Jevreja iz Egipta**, po biblijskim predanjima. A taj izlazak se, ako se držimo tumačenja Tore, odigrao pre 3.500–3.600 godina. A ako ne uzimamo u obzir tumačenja Tore, što naravno nije strogo naučni izvor, onda možemo istaći da je zajednički predak Istočnih Slovena, u ovom slučaju Rusa i Ukrajinaca, živeo 1.000 godina pre erupcije vulkana Santorin (Tira) koja je uništila minojsku civilizaciju na ostrvu Krit.

Sada ćemo početi da sklapamo redosled događaja naše najstarije istorije. *Prasloveni su se pre 4.500 godina pojavili na srednjoruskoj visoravni*, i to ne prosto nekakvi Prasloveni, već upravo oni čiji potomci u naše vreme žive, i ima ih na desetine miliona. *Pre 3.800 godina su Arijevci, potomci tih Praslovena* (i koji imaju istovetan predački haplotip, kako će kasnije biti pokazano) *sagradili gradinu Arkaim* (njegov sadašnji naziv), Sintaštu i „zemlju gradova“ na Južnom Uralu. *Arijevci su pre 3.600 godina napustili Arkaim i prešli u Indiju*. Zaista, gradina koju sada zovu Arkaim, postojala je, prema podacima arheologa, svega 200 godina.

Stop! A otkud to znamo da su to bili potomci naših predaka, Prasloveni?

Kako otkud? A R1a1, marker roda? On, taj marker, prati sve gore navedene haplotipove. Znači da se na osnovu njega može odrediti u koji rod spadaju oni koji su otišli u Indiju.

Uzged, evo još podataka. U nedavnom radu nemačkih naučnika je ustanovljeno devet fosilnih haplotipova iz Južnog Sibira i ispostavilo se da među njima osam pripada rodu R1a1, a jedan je mongoloid, roda S. Datirani su u razdoblje pre između 5.500 i 1.800 godina. Haplotipovi roda R1a1 su, na primer, ovakvi:

13 25 16 11 11 14 X Y Z 14 11 32

Ovde su nedešifrovani markeri zamenjeni slovima. Jako liče na gore navedene slovenske haplotipove, pogotovo ako se ima u vidu da ti drevni ljudi nose još i individualne, slučajne mutacije.

Danas *udeo Slovena-Arijevac* haplogrupe R1a1 u Litvaniji iznosi 38%, u Letoniji 41%, u Belorusiji 40%, u Ukrajini od 45% do 54%. U Rusiji Slovena-Arijevac ima u proseku 48%, na račun visokog udela Ugro-Finaca na severu Rusije, ali na jugu i u središtu Rusije udeo Istočnih Slovena-Arijevac dostiže 60-75%, pa čak i više.

HAPLOTIPOVI INDUSA I DOBA KADA JE ŽIVEO NJIHOV ZAJEDNIČKI PREDAK

Odmah se ograđujem – namerno pišem „Indusa“ a ne „Indijaca“ zato što Indijci većinom spadaju u domorodce, Dravide, pogotovo Indijci na jugu Indije. A Indusi su mahom nosioci upravo haplogrupe R1a1. Bilo bi pogrešno napisati „haplotipovi Indijaca“, pošto Indijci u celini pripadaju najrazličitijim rodovima DNK-genealogije.

U tom smislu je izraz „haplotipovi Indusa“ srodan izrazu „haplotipovi Slovena“. U njemu je prisutan odraz „etnokulturne“ sastavnice, ali to i jeste jedno od obeležja roda.

U svom ranom radu o haplotipovima Slovena i Indusa (<http://www.lebed.com/2007/art5034htm>) već sam pisao kako se ispostavilo da oni, Sloveni i Indusi, imaju istog zajedničkog pretka. I jedni i drugi u velikom broju pripadaju rodu R1a1, samo što je kod Rusa takvih 50–75%, a kod Indusa – 16%. To jest, Rusa iz roda R1a1 ima 40–60 miliona muškaraca, a kod Indusa – 100 miliona. Ali sam u tom radu opisivao samo vrstu haplotipova, i to onih kratkih. Sada, godinu dana kasnije, već možemo odrediti kada su to živeli zajednički preci Istočnih Slovena i Indusa.

Evo *predačkog haplotipa Indusa istog tog roda, R1a1*:

13 25 16 **11** 11 14 12 12 10 13 11 **31**

15 9 10 11 11 24 14 20 32 12 15 15 16

Praktično je isti kao i haplotip prapretka Slovena. Izdvojene su dve mutacije, ali faktički tamo mutacija nema. Tu je četvrta brojka sleva kod Slovena 10.46 te je zaokružena na 10, dok je kod Indusa 10.53, zaokruženo na 11. Zapravo je to jedno te isto. Isto je i sa prosečnom mutacijom, delovi jedinice.

Starost zajedničkog pretka Indusa iznosi 3.850 godina. To je 650 godina manje nego kod Slovena. Pošto se predački haplotipovi kod Indusa i Slovena praktično podudaraju, i slovenski haplotip je 650 godina stariji, jasno je da su to Prasloveni došli u Indiju, a ne obrnuto. Strogo govoreći, to nisu bili Prasloveni već Praindusi, ali su oni bili potomci Praslovena.

Ako se sastave svi haplotipovi Slovena i Indusa, čim su po svoj prilici od istog pretka, onda razlike sasvim nestaju. Zajednički predački haplotip Slovena i Indusa je:

13 25 16 10 11 14 12 12 10 13 11 30

15 9 10 11 11 24 14 20 32 12 15 15 16

On je identičan haplotipu zajedničkog pretka Slovena. Zajednički predak Slovena i Indusa je živio pre 4.300 godina. Predak je praslovenski, on je stariji. Kroz 500 godina će Sloveni sagraditi Arkaim, a 200 godina kasnije će otići u Indiju, i Indusi će započeti odbrojavanje od svog zajedničkog pretka, opet praslovenskog. Sve se slaže.

Danas udeo Indijaca roda Arijevaca, R1a1, u čitavoj zemlji iznosi 16%, i zauzima drugo mesto posle najraširenije indijske „domorodačke“ haplogrupe N1 (20%). **A u najvišim kastama haplogrupa R1a1 zauzima gotovo polovinu.** Na tome ćemo se malo podrobnije zaustaviti.

Kao što je poznato, društvo se u Indiji deli na kaste i plemena. Četiri su osnovne kaste ili „varne“ – brahmana (sveštenika), kšatrija (ratnika), vajšija (trgovaca, zemljoradnika, stočara) i šudri (radnika i slugu). U naučnoj literaturi se one dele na „indoevropske“ i „dravidske“ kaste, i u svakoj od njih postoje tri stupnja – najviša kasta, srednja i najniža. Plemena se dele na indoevropska, dravidska, burmansko-tibetska i australijsko-azijska. Kako je nedavno ustanovljeno, čitava ta muška populacija u Indiji se može podeliti na desetak-petnaestak osnovnih haplogrupa – mongoloidnu S, iransko-kavkasku G, indijske H, L i R2 (koje se osim u Indiji krajnje retko sreću), bliskoistočnu J1, sredozemnu (i bliskoistočnu) J2, istočnoazijsku O, sibirsku Q, istočnoevropsku (arijevsku) R1a1, zapadnoevropsku (i azijsku) R1b. Uzgred, pretežna većina *evropskih Roma, koji su, kao što se zna, pre 500-800 godina došli iz Indije*, ima haplogrupe H1 i R2.

Osnovni deo obeju najviših kasta, indoevropske i dravidske, sastoji se iz predstavnika arijevske haplogrupe R1a1. Njih ima 45% u najvišoj indoevropskoj kasti i 29% u najvišoj dravidskoj kasti. Ostali članovi najviših kasta su nosioci indijskih haplogrupa R2 (16% odnosno 10%), L (5% odnosno 7%), H (12% odnosno 7%) i ostalih – jedinice postotaka.

Nasuprot tome, u plemenima pretežu istočnoazijska haplogrupa O (53% kod australijsko-azijskih, 66% kod burmansko-tibetskih i 29% kod „indoevropskih“ plemena) i „domorodačka“ indijska N (37% kod dravidskih plemena).

To se u principu *slaže sa drevnim tokovima migracije* koji su opisani niže. Najstariji tok, pre 45-20 hiljada godina, na istok iz Severne

Mesopotamije – Zapadnog Irana, podelivši se kod Pamira-Hindukuša-Tianšana, doveo je buduće Dravide, istočne Azijce i australijsko-azijske narode na jug, u Indiju, a buduće Sibirce, zapadne Azijce i Evropljane – na sever i na zapad. Tek hiljadama godina kasnije je drugi tok Dravida došao u Indiju sa Bliskog Istoka, donevši sa sobom umeća poljoprivrede u nastajanju, zajedno sa haplogrupom J2 koje najviše ima u najvišoj kasti Dravida – 15% (u najvišoj kasti Indoevropljana – 9%). I najzad, pre 3.500 godina su nosioci haplogrupe R1a1 stigli u Indiju sa južnog Urala pod nazivom Arijevaca. Pod tim nazivom su ušli u indijski ep. Zanimljivo je da je i sam sistem indijskih kasta isto stvoren pre oko 3.500 godina.

Dakle, još jednom ponavljamo. *Sloveni i Indusi imaju istog zajedničkog pretka roda R1a1*, koji je živeo pre 4.300 godina, a predak samih Slovena, s istim haplotipom, živeo je nešto ranije, pre 4.500 godina. Njegov potomak je kroz 650 godina započeo genealošku liniju kod Indusa, s odbrojanjem od pre 3.850 godina (to je doba kada je živeo zajednički predak Indusa, v. gore), upravo od doba početka Arkaima. *R1a1 – to su i bili Arijevci koji su došli u Indiju*. A kada su došli i šta ih je tamo dovelo – ispričaću niže, a pre toga ćemo videti kada su živeli zajednički preci roda R1a1 u čitavoj Evropi. Zatim ćemo sačiniti opštu sliku gde su živeli pre svih, to jest gde je bila njihova prapostojbina, i kuda i kada su se iz prapostojbine kretali. Već ih sasvim osnovano možemo nazvati Arijevcima, umesto bezličnog R1a1, a tim pre umesto nespretnog „Indoevropljani“ ili „Protoindoevropljani“. Arijevci su oni, dragi čitaocē. I ničega „indoiranskog“ u njima nije bilo, naravno, sve dok nisu stigli u Indiju i Iran. Jezik nisu dobili iz Indije ili Irana, već su, naprotiv, *svoj tamo doneli. Arijevski. Praslovenski. Sanskrit. Ili protosanskrit*, ako hoćete.

O SLOVENIMA, PRASLOVENIMA, ARIJEVCIMA

I „INDOEVROPLJANIMA KOJI SU GOVORILI NA IRANSKIM JEZICIMA“. ZAŠTO JE REČ „ARIJEVCI“ NEKIMA TOLIKO STRAŠNA

Gledamo Veliku sovjetsku enciklopediju. Čitamo:

„Jedino opravdana i sada u nauci prihvaćena jeste primena termina „Arijevci“ samo na plemena i narode koji su govorili na indoiranskim jezicima“.

Gle samo – tako odvažno i direktivno raskrstiti sa sopstvenim precima.

I dalje – „U lingvistici se arijevim nazivaju indoiranski jezici“.

A zapravo su upravo naši preci-Arijevci doneli jezik u Iran, i hiljadama godina kasnije su ga, već u naše doba počeli smatrati iranskim. A pošto postoji velika škola iranskih jezika, onda su arijevske počeli smatrati iranskim, pobrkavši uzrok i posledicu.

Iranski jezici spadaju u indoevropske, i datiraju se ovako – najstariji, od drugog hiljaduleća pre n.e. do 300–400. godine pre n.e., srednji – od 300–400. godine pre n.e. do 800–900. godine n.e., i novi – od 800–900. godine n.e. do danas. To jest, najstariji iranski jezici se datiraju tek POSLE odlaska Arijevaca u Indiju i Iran, i više od 1.000 godina POSLE života praslovenskog pretka (pre 4.500 godina). On, naš predak, nikako nije mogao da govori na iranskom jeziku. Na arijevsom je govorio, arijeviski jezik su njegovi potomci kroz 1.000–1.500 godina i doneli u Iran. A zapadnoiranska grupa jezika se čak pojavila oko 500. g. pre n.e.

Tako su Arijevci i Prasloveni zalaganjima naših naučnika postali bezlični „Indoevropljani“, a arijeviski, staroslovenski jezici su postali „indoiranski“. I to je politički korektno. I *krenuli su već sasvim fantastični pasaži, prihvaćeni u naučnoj literaturi, kako su „na Dnjepru živela plemena koja su govorila na iranskim jezicima“, kako su „Skiti govorili na iranskim jezicima“, kako su „žitelji Arkaima govorili na iranskim jezicima“.*

Na arijeviskim su govorili, dragi čitaoče, na arijeviskim. Isti su i staroslovenski jezici. Naša priča govori i o tome.

Prema indijskim vedama, upravo su Arijevci došli u Indiju sa severa, i to njihove himne i predanja leže u osnovu indijskih veda. I, nastavljajući dalje, upravo je ruski jezik (i njemu srodni baltički jezici, na primer, litvanski) najbliži sanskritu, a Evropa je od ruskog i baltičkih jezika na dohvat ruke. Znači da „baltičko-slovenski jezici“ i jesu osnov „indoevropskih jezika“, zar ne? To jest, isti su i arijeviski jezici, ako stvari nazovemo pravim imenom.

Tako je, to niko i ne osporava. Ali, znate, nekako je nepravilno toliku čast Slovenima ukazati. „Indoevropski jezici“ – to je politički korektno, a izvesni bezlični „Indoevropljani“ je tim pre politički korektno, Sloveni – nije naročito politički korektno. A tek Arijevci – to je, znate, bremenito.

A zašto je bremenito?

A evo kako to određuje Velika sovjetska enciklopedija: „Već od sredine XIX veka je pojam „Arijeviski“ (ili „Arijci“) primenjivan za određivanje naroda koji su pripadali indoevropskoj jezičkoj zajednici. Takva upotreba termina je bila raširena u rasističkoj literaturi (pogotovo u fašističkoj Nemačkoj), koja mu je pridavala tendenciozni i antinaučni značaj“.

Pa, u tome kako smo gore izračunavali podatke o razdobljima života Arijevaca nije bilo ničeg rasističkog. Zato nećemo nacističku Nemačku uvlačiti ovamo. A zašto je još bremenito?

Vidite, Arijevci, to je strašnjikavo. To su još građani u doba GUGB NKVD SSSR znali, a pogotovo službenici te organizacije. U to vreme je postojalo uputstvo Tajnog političkog odeljenja pod nazivom „Arijeviski“ koje je tu reč povezivalo s optužbama za formiranje i propagandu fašističkih

organizacija u SSSR. Kako pišu izvori iz tog vremena, optužbe su većinom iznošene protiv predstavnika sovjetske inteligencije – predavača srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova, književnih radnika izdavačkih kuća. Tako je u „arijevskom slučaju“ uhapšena i osuđena grupa saradnika koji su se bavili izdavanjem rečnika stranih jezika. Sve u svemu, o tome se može mnogo govoriti. Kako ističe doktor istorijskih nauka A. Burovski, „pokušajte da zaustite o Arijevcima u stručnim zajednicama – i uvažene kolege će se smesta napeti, stegnuti... Sumnjiva tema, loša. Bolje je da se tom temom uopšte ne bavite, mirnije je. A ako se već bavite, onda ne treba izvlačiti nikakve zaključke“.

Ali ćemo mi izvući, i to ne jedan.

Dakle, postalo je jasno da rod *R1a1* u *DNK-genealogiji predstavlja Arijevce, koji su i naši preci, Prasloveni, isti su i „Indoevropljani“*. Svoj arijevski jezik, isti je i praslovenski, doneli su u Indiju i Iran pre 3.500–3.400 godina, to jest 1.400–1.500 godina pre naše ere. U Indiji je naporima velikog Paninija uglačan u sanskrit pre otprilike 2.400 godina, blizu početka naše ere, a u Persiji – Iranu su arijevski jezici postali osnov grupe iranskih jezika, od kojih se najstariji datiraju u drugo hiljaduleće pre naše ere. Sve se slaže.

Eto šta znači kada lingvisti nemaju u rukama datume života i migracije Arijevaca, između ostalog, na teritoriji savremene Indije i Irana. Otuda je njima, Arijevcima, a potom i svim drugim – žiteljima ruske ravnice, Pridnjeprovlja, oblasti uz Crno i Kaspijsko more dodeljeno zvanje „Indoevropljana“, i tim pre da su „govorili na iranskim jezicima“, sasvim obrnuto od istine.

Eto otkud se ti nespretni „Indoevropljani“ pojaviše. Zapravo su i bez ikakve tamo Indije ili Irana imali arijevske jezike, po čitavoj ruskoj ravnici i sve do Balkana. Oni su, Arijevci, jezik doneli u Evropu, oni su ga doneli i u Iran i Indiju. Od Indije sve do Evrope se pruža jedna ista grupa jezika – arijevskih. A nju uzeše i nazvaše „indoevropska“, „indoiranska“, „iranska“. I što je sasvim neshvatljivo, naši ljudi, naši preci, Prasloveni, postadoše „Indoevropljani“, pa čak i „Iraci“. „Žitelji Dnjepra koji su govorili na iranskim jezicima“. Kako vam to zvuči?

Vreme je da filolozi-lingvisti zavedu kod sebe red. Mi ćemo im, stručnjaci za DNK-genealogiju, pomoći.

PRASLOVENI, ILI ARIJEVCI U EVROPI I IZVAN NJENIH GRANICA. PRAPOSTOJBINA SLOVENA, ARIJEVACA, „INDOEVROPLJANA“

Pa, u kom smeru se kretao arijevski, praslovenski tok – na zapad, u Evropu, ili obrnuto, na istok? Po regionima – pre više ili manje od 4.500

godina? U Indiju, kako smo videli – manje, od 4.500 do 3.850 godina. Znači da se tok sa teritorije sadašnje Rusije kretao na istok.

A zapadno?

I evo tu naša priča izlazi u sasvim neočekivani, takoreći, rakurs. Prikupio sam haplotipove od 25 markera roda R1a1 iz svih zemalja Evrope, i za svaku zemlju ili region odredio haplotip zajedničkog pretka dotične populacije, i kada je taj predek živeo. I ispostavilo se da je *u gotovo čitavoj Evropi, od Islanda na severu pa do Grčke na jugu, zajednički predek bio isti!* Drugim rečima, potomci su svoje haplotipove kao štafetu prenosili sopstvenim potomcima po pokolenjima, razilazeći se iz jednog istog istorijskog mesta, prapostojbine Praslovena, prapostojbine „Indoevroljana“, *prapostojbine Arijevaca – za koju se ispostavilo da je Balkan. I to ne prosto Balkan, već Srbija, Kosovo, Bosna, Makedonija. To je areal najstarijih haplotipova roda R1a1.* I doba kada je živeo prapredak, na koje ukazuju najstariji, najviše mutirani haplotipovi – to je pre 12.000 godina. Tačnije, pre 12.200 godina, ali to je već preterano. U arheologiji i lingvistici ne znaju za takve preciznosti u tolikoj davnini.

DNK-genealogija sasvim određeno ukazuje da su *tokom gotovo 6.000 godina naši praslovenski balkanski preci živeli u tim krajevima*, nikuda se naročito ne krećući. Ako su se i kretali – tragovi tih aktivista u haplotipovima naših savremenika zasad nisu pronađeni. Moguće da nisu ni ostali. Ali *pre oko 6.000 godina je započela Velika seoba naroda – izgleda, u vezi sa prelaskom na nove oblike privređivanja i potrebom za osvajanjem novih teritorija. Prvo pomeranje je bilo na severne Karpatе, na teritoriju istočne Bukovine. Tamo gde je pronađena zagonetna Tripoljska kultura*, koja je po mišljenju arheologa isto tako zagonetno i nestala.

A ona nije nestala. Potomci Tripoljaca isto tamo i žive. Njihov zajednički predek je, po lokalnim haplotipovima, živeo pre 6.000 godina i pripadao rodu R1a1. Prasloven. I haplotip toga pretka nam je sada poznat. On je isti kao i haplotip pretka Istočnih Slovena. Ista porodica.

I dalje su krenuli da se razilaze talasi migracija roda R1a1 na sve strane, sa Balkana (arheološka kultura Vinča i njoj srodne) i iz Bukovine (tripoljska kultura). Praktično na sve strane – pre 4.000–5.000 godina, treće-četvrto hiljaduleće pre naše ere.

Nemačka – isti haplotip sa 25 markera kao kod Istočnih Slovena, pre 4.800 godina.

13 25 16 10 11 14 12 12 10 13 11 30

15 9 10 11 11 24 14 20 32 12 15 15 16

Sada onih koji ga poseduju (već s mutacijama) u Nemačkoj ima u proseku 18%, ali u pojedinim oblastima dostiže trećinu. Većina ostalog stanovništva Nemačke ima „baltičku“ haplogrupu I1 (24%) i „zapadnoevropsku“ R1b (39%).

Norveška – isti haplotip, predak je na teritoriji savremene Norveške živeo pre 4.300 godina. U Norveškoj sada udeo R1a1 u proseku iznosi od 18 do 25% stanovništva. Uglavnom su baltičke II (41%) i zapadnoevropske R1b (28%) haplogrupe.

Pošto je kod ostalih Evropljana roda R1a1 haplotip prapretka isti, to više neću spominjati. Samo ću navoditi kada je prapredak (isti je potomak balkanskih R1a1) živeo.

Švedska – pre 4.250 godina. Izgleda da je za osvajanje severnih teritorija – Norveške, Švedske – bilo potrebno vreme, nekoliko vekova, 500-600 godina. Ukupno među savremenim Šveđanima ima 17% potomaka Praslovena, roda R1a1. Uglavnom su baltičke II (48%) i zapadnoevropske R1b (22%) haplogrupe.

Pređimo na Atlantik, na *britanska ostrva*. Tu je čitava grupa teritorija na kojima odvajkada žive potomci Arijevaca, R1a1. Oni po broju nipošto ne dominiraju u odnosu na drugi rod, R1b, čiji su tipični predstavnici Kelti i koji su tu došli pre 3.500–4.000 godina. Ali na ostrvima ima i dosta potomaka Arijevaca.

U Engleskoj je zajednički predak savremenih nosilaca R1a1 živeo pre 4.800 godina, kao i u Nemačkoj. Ali je u Engleskoj i na britanskim ostrvima uopšte relativno malo potomaka Slovena, od 2% do 9% za sva ostrva. Tamo sasvim dominiraju zapadnoevropska R1b (71%) i baltička II (16%) haplogrupa.

U *Irskoj* – pre 5.200 godina. Iz nekog razloga su irski haplotipovi najstariji u Zapadnoj Evropi i na Britanskim ostrvima. Ili je naseljavanje zaista bilo rano, ili su stari Irci srećnije no drugi opstali. Ali sada u Irskoj nema mnogo predstavnika haplogrupe R1a1, najviše 2-4% stanovništva. Tamo ima tri četvrtine zapadnoevropske haplogrupe R1b.

Za osvajanje severne, hladne i planinske *Škotske* zatrebalo je vreme. Zajednički predak tamošnje podružnice roda R1a1 živeo je pre 4.300 godina. Broj potomaka Praslovena u Škotskoj opada sa severa na jug. Na severu, na Šetlendskim ostrvima, ima ih 27%, i ta brojnost opada do 2–5% na jugu zemlje. U proseku ih je oko 6% u čitavoj zemlji. Ostali – od dve trećine do tri četvrtine – imaju zapadnoevropsku haplogrupu R1b.

Počnimo da se krećemo na istok.

Poljska – zajednički predak R1a1 je živeo pre 4.600 godina. Kod ruskoukrajinskog stanovništva – pre 4.500 godina, što se praktično poklapa u granicama preciznosti rezultata. Čak ni četiri pokolenja za takve rokove ne predstavlja razliku. U savremenoj Poljskoj ima u proseku 57% potomaka Praslovena, a u pojedinim oblastima do 64%. Ostali imaju uglavnom zapadnoevropsku R1b (12%) i baltičku II (17%) haplogrupu.

U *Češkoj i Slovačkoj* je zajednički praslovenski predak živeo pre 4.200 godina. Nešto kasnije nego kod Rusa i Ukrajinaca. To jest, radi se o raseljavanju na teritoriju savremene Poljske, Češke, Slovačke, Ukrajine,

Belorusije, Rusije – sve u granicama bukvalno nekolikih pokolenja, ali pre više od četiri hiljade godina. U arheologiji je takva preciznost datiranja sasvim nezamisliva.

U Češkoj i Slovačkoj ima oko 40% potomaka Praslovena roda R1a1. Ostali imaju uglavnom zapadnoevropsku R1b (22–28%), baltičku I1 i balkansku I2 (ukupno 18%) haplogrupu.

Na teritoriji savremene *Mađarske* je zajednički predak R1a1 živeo pre 5.000 godina. Tamo sada ima do četvrtine potomaka Praslovena-R1a1. Ostali imaju uglavnom zapadnoevropsku R1b (20%) i ukupnu baltičku I1 i balkansku I2 (zbirno 26%) haplogrupu.

Sve u svemu, situacija je jasna. Dodaću samo da je u *evropskim zemljama* – Islandu, Holandiji, Danskoj, Švajcarskoj, Belgiji, Litvaniji, Francuskoj, Italiji, Rumuniji, Albaniji, Crnoj Gori, Sloveniji, Hrvatskoj, Španiji, Grčkoj, Bugarskoj, Moldaviji – zajednički predak živeo pre 4.500 godina. Ako ćemo sasvim tačno – onda pre 4.525 godina, ali tolikom preciznošću ovde namerno ne operišem. To je zajednički predak roda R1a1 za sve pobrojane zemlje. Zajednički evropski predak, takoreći, ne računajući gore prikazani balkanski region, prapostojbinu Praslovena, Arijevaca, „Indoevropljana“.

Udeo potomaka Slovena-Arijevaca u tim zemljama varira od 4% u Holandiji i Italiji (do 19% u Veneciji i na Kalabriji), 10% u Albaniji, 8–11% u Grčkoj (do 25% u Solunu), 12–15% u Bugarskoj i Hercegovini, 14–17% u Danskoj i Srbiji, 15–25% u Bosni, Makedoniji i Švajcarskoj, 20% u Rumuniji i Mađarskoj, 23% na Islandu, 22–39% u Moldaviji, 29–34% u Hrvatskoj, 30–37% u Sloveniji (16% za Balkan u celini), ali istovremeno i – 32–37% u Estoniji, 34–38% u Litvaniji, 41% u Letoniji, 40% u Belorusiji, 45–54% u Ukrajini. U Rusiji, kako sam već spomenuo, Slovena-Arijevaca ima u proseku 45%, na račun visokog udela Ugro-Finaca na severu Rusije, ali na jugu i u središtu Rusije udeo Istočnih Slovena-Arijevaca dostiže 60–75%.

Haplotipovi predaka su svugde isti. A i zašto bi bili drugačiji? Pošto je to isti rod. R1a1. Nije značajno to što je predački haplotip isti, značajno je to što iz haplotipova savremenika ISPADA da je isti. To znači da je metodologija analize i obrade haplotipova ispravna, statistika dovoljna, podaci su ponovljivi i pouzdani. Eto šta je krajnje važno.

Pređimo na Severne Karpate u susedstvu Mađarske. O njima sam već pisao. Ali вреди ponoviti da je zajednički predak roda R1a1 u Bukovini živeo pre 6.000 godina. Kasno kameno doba, sa prelazom u eneolit.

Podsetiću da je Bukovina – stari naziv predela na severoistoku Karpata, na dodiru Ukrajine i Rumunije, sa strane Ukrajine – Černovicka oblast. Grad Černovci i jeste istorijsko središte Bukovine. U okviru arheologije – deo teritorije tripoljske kulture. To i jeste eneolit.

Eto, pronašli smo one koji su tamo živeli u doba eneolita. Naučni radovi saopštavaju – poreklo tripoljske kulture nije određeno, u njenom

osnovu su bila neolitska plemena, to jest plemena epohe kasnog kamenog doba koje je trajalo do pre oko 5.000 godina.

A DNK-genealogija je odredila. Prasloveni su tamo živeli. Arijevci. „Indoevropljani“. Naši preci. *Rod R1a1 kome pripada do tri četvrtine Rusa.*

U naučnim knjigama piše da su rani žitelji tripoljske kulture, koji su tamo živeli pre najmanje 5.000 godina, bili „istisnuti odatle migracijom „Indoevropljana“ pre oko 4.000 godina. Ali mi vidimo da to nije tako. Prasloveni i jesu ti najraniji žitelji, dve hiljade godina pre roka koji uvaženi naučnici navode. Isti su i „Indoevropljani“, samo što tada nije bilo ni traga ni glasa od bilo kakvih „Indoevropljana“, potomci tih Praslovena su otišli u Indiju tek dve i po hiljade godina posle opisivanog razdoblja njihovog života u tripoljskoj kulturi.

I eto, *pronašli smo prapostojbinu Praslovena, isti su i Arijevci. To je Balkan. Dinarski Alpi.*

A šta je onda sa Kavkazom, Anatolijom, Bliskim Istokom, poluostrvom Arabija kao mogućim prapostojbinama Arijevaca roda R1a1, Praslovena? Da, hajde da pogledamo.

Jermenija. Zajednički predak roda R1a1 je živio pre 4.400 godina.

Mala Azija, *poluostrvo Anatolija.* Istorijska raskrsnica puteva između Bliskog Istoka, Evrope i Azije. To je bio prvi ili drugi kandidat za „indoevropsku prapostojbinu“. Međutim, zajednički predak R1a1 je tamo živio isto pre 4.500 godina. Jasno je da ta prapostojbina, sudeći po haplotipovima, ne može biti u Anatoliji.

Dakle, i Istočni Sloveni, i Jermeni, i Anatolijci – svi imaju ili istog zajedničkog pretka, ili su im preci vremenski međusobno vrlo blizu, u granicama nekolikih pokolenja.

Treba istaći da se 4.500 godina do zajedničkog pretka Arijevaca u Anatoliji dobro slaže sa vremenom pojave Hetita u Maloj Aziji u poslednjoj četvrtini III hiljaduleća pre n.e., pošto ima podataka da su Hetiti podigli ustanak protiv Naramsina (2.236–2.200 g. pre n.e., to jest pre 4.244–4.208 godina).

HAPLOTIPOVI RODA R1A1 NA POLUOSTRVU ARABIJA (ZEMLJE OMANSKOG ZALIVA – KATAR, UJEDINJENI ARAPSKI EMIRATI). I JOŠ NA KRITU

Nazivi tih zemalja neuobičajeno zvuče u pogledu roda R1a1, ali su naši preci, ili potomci naših predaka, i tamo bili u davna vremena, i savremeni nosioci R1a1 u tim krajevima nose njihove Y-hromozome.

Zajednički predak na poluostrvu Arabija je živio pre 4.000 godina, kako je određeno po haplotipovima. Taj datum se dobro slaže sa 4.400–4.500

godina do zajedničkog pretka u Jermeniji i Anatoliji, ako kao razumnu prihvatimo varijantu smera toka Arijevaca iz Središnje Ruske ravnice preko planina Kavkaza i dalje na jug, u Arabiju. Drugim rečima, *migracioni talas se kretao iz Evrope, sačuvao doba života zajedničkog pretka na Kavkazu i u Maloj Aziji i već na izmaku dometa stigao do Arabije*, pomerivši doba života zajedničkog pretka za 400–500 godina.

Tako da prapostojbina Arijevaca, Praslovena, „Indoevropljana“ nije u Arabiji niti u Maloj Aziji. To je Evropa, Balkan.

Haplotipove roda R1a1 su u Arabiju u principu mogli doneti robovi, dopremljeni u te krajeve pre 4.000 godina. Ali je već na istoričarima da na to pitanje odgovore.

U literaturi je objavljena serija haplotipova sa ostrva Krit. Uzeti su od žitelja visoravni Lasiti, na kojoj su se po legendama njihovi preci spasli u vreme erupcije i eksplozije vulkana Santorin pre 3.600 godina, a ostali haplotipovi su prikupljeni na susednoj teritoriji prefektуре Heraklion. Vreme života zajedničkog pretka na Kritu smo izračunali na nekoliko različitih načina, ali je rezultat isti – pre 4.400 godina. Poštovanja vrednih 800 godina pre eksplozije vulkana Santorin.

Ta brojka odgovara prosečnom vremenu evropskog raseljavanja roda R1a1.

Ali, vratimo se južnom Uralu i zaustavimo se podrobnije. Tamo su vrlo zagonetne stranice istorije.

JUŽNI URAL – INDIJA, IRAN

Dakle, rano bronzano doba. Arijevci stižu na južni Ural. Pre 3.800 godina podižu gradine Sinaštu, Arkaim (savremeni nazivi) i čitavu „zemlju gradova“. O tim gradinama i pogrebnim kurganima u njihovoj okolini, o arhitekturi i zanimanjima njihovih žitelja je mnogo pisano, nećemo ponavljati. Istaknimo samo da su na krhotinama posuđa u Arkaimu pronađeni znaci svastike – tradicionalnog „sunčevog znaka“ Arijevaca. I u andronovskoj oblasti su pronađeni grobovi, a posmrtni ostaci u njima pokazuju haplogrupu R1a1, rod Arijevaca, Praslovena. U tom smislu što Sloveni i oni u grobovima imaju zajedničkog pretka, roda R1a1.

Glavna zagonetka je u tome što je *Arkaim postojao svega dvesta godina*. Otrprilike na razmeđu XVI–XVII veka pre naše ere, *pre 3.600 godina, žitelji ga napuštaju*, pokupivši imovinu i životne potrepštine i ostavivši malo predmeta, za red veličina manje nego što arheolozi obično pronalaze, i odlaze neznano kuda. Kraj istorije.

Zapravo se zna kuda. O tome nebororivo svedoči DNK-analogija.

SEVERNA INDIJA (KAŠMIR)

Na severu Indije su sve same haplogrupe R1a1. To je sto miliona muškaraca. Polovina najviših kasta Indije su nosioci haplogrupe R1a1. Predačka haplogrupa Indusa je ista kao i kod Istočnih Slovena. Predak te haplogrupe u Indiji živeo je pre 3.650 godina, u Rusiji-Ukrajini – pre 4.500 godina. Arijevci su Arkaim napustili pre oko 3.600 godina.

Je li to dovoljno?

U redu, evo još. Arijevci su imali mono haplogrupu, samo R1a1. Zato je u Indiju i doneta samo R1a1. U samoj Indiji je mnoštvo drugih haplogrupa kojih izvan Indije skoro da i nema. Napred je već opisano kako se pre 35.000 godina migracioni tok kod planina Pamira, Tianšana, Hindukuša podelio, i oni koji su u Indiju došli sa juga, krenuli su svojim putem. E pa, na tom putu i dalje u Indiji bili su izolovani i stvorili dosta sopstvenih, izrazito indijskih haplogrupa. Među njima su H, L i R2. Da su to Indijci preneli svoje R1a1 van granica Indije, o Evropi da i ne govorimo, R1a1 bi neizostavno pratile te izrazito indijske, lokalne haplogrupe. A njih nema ni u Rusiji u celini, ni u Istočnoj Evropi, ni u Zapadnoj Evropi, izuzev jedino kod Roma. Jasno je da je to haplogrupa R1a1 došla u Indiju, a ne da je izašla odatle. Uzgred, prilikom kretanja na jug Indije uzrast haplogrupe R1a1 opada. Predak R1a1 južnoindijskog plemena Čenču živeo je pre 2.900 godina – 600 godina posle dolaska Arijevaca u Indiju.

Ovde treba spomenuti da je *Indija od Južnog Urala – direktni najkraći prelazak na jug*. Kašmir je praktično ispod Južnog Urala, treba samo prevaliti Kirgiziju i Tadžikistan. Prelazi postoje, samo što su na visini od kilometar-dva. Tamo duž prelaza i dan-danas stoje ruševine drevnih tvrđava, ostaci ogranaka Velikog svilenog puta koji je tamo nastao 1.500 godina posle arijevske pohoda u Indiju. Uzgred, na jednom od tih prelaza se i nalaze naselja malobrojne narodnosti Iškašim, a dve trećine njenih predstavnika pripada R1a1. To navodi na razmišljanje.

Dakle, Arijevci su iz Arkaima otišli u Indiju pre oko 3.600 godina. Zašto su to učinili? Zašto im je to trebalo?

Odgovor na to postaje jasan ako pogledamo istoriju globalnih katastrofa. *Pre 3.600 godina je došlo do jedne od najvećih erupcija u istoriji čovečanstva – erupcije vulkana Santorin*, isti je Tera, u Egejskom moru. Ta eksplozija je zbrisala sa lica zemlje minojsku civilizaciju na ostrvu Krit. Eksplozija vulkana je u atmosferu izbacila 60 kubnih kilometara (!) pepela, što je dovelo do naglog i dugotrajnog pada temperature na čitavoj Zemlji. O tome svedoče godovi na drveću u Evropi i Severnoj Americi. To je četiri puta više pepela nego u čudovišnoj eksploziji vulkana Krakatau 1883. godine.

Sunce se dugo vremena praktično nije videlo. Tu eksploziju su pratila snažna tektonska pomeranja koja su se osetila na čitavoj planeti.

Maksimalno precizno datiranje erupcije, određeno metodom ugljenikovog izotopa S-14, dalo je vreme od pre 3.615+15 godina, po godovima drveća – pre 3.628–3.629 godina, po glavnim sastojcima leđa – pre 3.644+20 godina. Ako uzmemo prosek svega toga, ispada pre 3.630 godina.

Najverovatnije to i jeste upravo ono vreme kada su Arijevci napustili Arkaim.

Postaje jasno zašto su Arijevci u indijskim vedama toliko pažnje posvećivali odsustvu izlazaka sunca i dugim noćima. Upravo to je početkom prošlog veka i dovelo u zabludu indijskog naučnika Tilaka, koji je mislio da ti opisi Arijevaca navodno predstavljaju uslove života na Arktiku. Odatle i potiče poznata ali pogrešna „arktička“ teorija pojavljivanja kako Arijevaca tako i čitavog čovečanstva.

Arijevcima koji su toliko pažnje posvećivali odmerenom životu, zatom od višnjih sila, toliko pažnje ritualima, što se vidi iz njihovih grobova, postalo je nelagodno. Ta krajnja nelagodnost je prikazana u „Mahabharati“, u Arijevcima toliko svojstvenom pripovedačkom, alegorijskom obliku.

Takvi su uzroci i istorija prelaska Arijevaca u Indiju. Po mišljenju nekih stručnjaka, deo Arijevaca je već iz Indije krenuo na zapad, u Istočni Iran, i zato su upravo istočnoiranski jezici bliži „indoevropskim“. Ali je većina Arijevaca najverovatnije prešla u Iran neposredno iz Srednje Azije, gde su živeli najmanje 500 godina i otišli u Istočni Iran početkom drugog hiljaduleća pre naše ere, pre 3.900–3.800 godina. To se sasvim uklapa u koncepciju arijevskih jezika, kako se ona razmatra u ovom istraživanju. Uklapa se i to da se glavnina arijevske haplogrupe R1a1 nalazi u Istočnom Iranu i čini oko 20% stanovništva Irana, koje pretežno ima bliskoistočnu haplogrupu I2. Na zapadu Irana je udeo arijevske haplogrupe R1a1 minimalan i iznosi svega 3%. Tako da su sve priče o Starim Slovenima „koji su govorili na iranskim jezicima“ lišene svakog osnova. Nije bilo znatne neposredne veze Starih Slovena sa zapadnim Iranom. Samo s istočnim, i s Indijom. Zato su zapadnoiranski jezici toliko mladi, datiraju od sredine prvog hiljaduleća pre naše ere.

Eto tako DNK-genealogija stavlja na svoja mesta i spaja u jedinstven sistem neusklađene i sukobljene odlomke saznanja iz istorije, antropologije, lingvistike, koji su naizgled činili sistem.

ZAKLJUČAK

Ovo istraživanje je omogućilo rešavanje čitavog niza zagonetki koje su ostajale zagonetke desetinama a ponekad i stotinama godina. I to nikako ne zato što autor ima tolika znanja, već zato što je njemu – i nama – sada na raspolaganju novi instrument, DNK-genealogija. Ispostavilo se da je moguće

pratiti kretanja naroda i bez pomoći lopate i četkice arheologa, ili merenja lobanja, i bez dovitljivog rasplitanja sazvučja i značenja reči u živim i mrtvim jezicima, već prosto prateći markere u našim DNK. Njih, te markere, ne mogu „asimilovati“ ili „progutati“ drugi jezici, kulture ili narodi, kako se to dešava hiljadama godina u okviru pojmova istorije, lingvistike, antropologije. Haplotipovi i haplogrupe se ne asimiluju. Njih je moguće samo fizički istrebiti, ali se tako nešto za čitav narod ne dešava često. Haplogrupe i haplotipovi tvrdoglavo prodiru kroz bilo kakve asimilacije, kroz hiljaduleća, i ne samo što prodiru, pružajući nam znak svog postojanja, već i omogućavaju da se izračuna vreme kada su njihovi preci živeli.

Autor bi želeo da posebno istakne kako on nikako ne umanjuje značaj arheologije, lingvistike, antropologije, niti pokušava da ih zameni. Autor se oslanja na gigante u tim i drugim oblastima znanja.

Jasno je da se razdoblje života drevnih predaka roda R1a1 otprilike podudara i sa datiranjem odgovarajućih arheoloških kultura na putu migracija roda R1a1, i sa datiranjem naseobina metodom ugljenikovog izotopa S-14, a ako su ta datiranja unekoliko ranija, to je lako objasniti time što ni izdaleka svi mogući preci nisu preživeli.

Naravno, javlja se iskušenje da se istakne ili čak podvuče kako datumi života zajedničkih predaka u čitavoj Evropi, pronađeni u ovom istraživanju pomoću DNK-genealogije, većinom spadaju u vreme pre 4.200-4.800 godina, to jest u III hiljaduleće pre n.e., i to se zapanjujuće poklapa sa podacima istoričara. Kako oni pišu, upravo u to vreme se „završila indoeuropeizacija Srednje Evrope od strane zemljoradničkih plemena Indoevropljana“. Istina, ne „Indoevropljana“, već Arijevaca, haplogrupe R1a1. Oni koji su krenuli na istok postali su Prasloveni, oni koji su krenuli na zapad – postali su... sve u svemu, oni nemaju zajednički naziv. Neko ih zove zbirnim imenom Kelti, neko – Baski. Udeo R1a1 je na Britanskim ostrvima minimalan, često od nule do 4%. Na severu Škotske – do četvrtine. Na severu, u Skandinaviji – oko 20%, s porastom gradijenta ka istoku, sve do tri četvrtine u Rusiji, do dve trećine u pojedinim oblastima srednje Azije.

Ovaj metod je omogućio da se ubedljivo pokaže kako nisu „indoevropski jezici“ prvobitni, već praslovenski, arijevski. „Indoevropski jezici“ – taj eufemizam je svojevremeno nastao usled neshvatanja šta to povezuje sanskrit i njegove varijante, s jedne strane, i evropske jezike, s druge. Sada je to postalo sasvim jasno. Arijevski jezici predstavljaju osnov i evropskih jezika, i sanskrita, i „indoevropskih“ iranskih jezika. Na Dnjepru, Donu i reci Ural nisu živeli „narodi koji su govorili na iranskim jezicima“. Sloveni su tamo živeli, Prasloveni, Arijevci, i to je bio njihov jezik. To su oni svoj jezik doneli u Indiju, Iran, Avganistan.

To su naši neposredni preci. I evo sada možemo reći da ih nismo zaboravili.

LITERATURA

Гамкрелидзе, Т. В. и Иванов, В.В (1984): Индоевропейский язык и индоевропейцы. Тбилиси, т. I, II.

Клёсов, А. А. Основные положения ДНК-генеалогии (хромосома Y), скорости мутаций, их калибровка и примеры расчетов. Вестник Российской Академии ДНК-генеалогии, т. 1, № 2, стр. 252–348.

Клёсов, А. А. Се – Человек. Вестник Российской Академии ДНК-генеалогии, т. 1, № 2, стр. 237–251; Бостонский Альманах «Лебедь», № 477, 28 мая 2006 г.

Клёсов, А. А. Хинди-Руси Бхай Бхай с точки зрения ДНК-генеалогии, или откуда есть пошли славяне. Бостонский Альманах «Лебедь», № 531, 10 июня 2007 г.

Клёсов, А. А. Иосиф и его братья, или взрослые игры с молекулярной генеалогией. Бостонский Альманах «Лебедь», № 515, 25 февраля 2007 г.

Клёсов, А. А. Происхождение евреев с точки зрения ДНК-генеалогии. Заметки по еврейской истории, №1 (92) – №7 (98), январь – июль 2008.

Клёсов, А. А. Откуда появились славяне и «индоевропейцы» и где их прародина? Вестник Российской Академии ДНК-генеалогии, т. 1, No. 3, Август 2008, стр. 400–477.

Махабхарата. Заключительные книги XV–XVIII. Российская АН, Серия «Литературные памятники», Санкт-Петербург, «Наука», 2005.

Сафронов, В. А. Индоевропейские прародины. Горький, 1989, 272. стр.

Чайлд, Г. Арийцы. Основатели европейской цивилизации. Москва, Центрполиграф, 2005.

25-маркерные гаплотипы – база данных YSearch

http://www.ysearch.org/haplosearch_start.asp?fail=2&uid=&haplo=R1a1®ion=&submit=Search

Гаплотипы Буковины

<http://www.familytreedna.com/public/HungarianBukovinaSurnames>

Atkinson, Q.D. and Gray, R.D. How old is the Indo-European language family? Illumination or more moths to the flame? In: Phylogenetic Methods and the Prehistory of Languages. Cambridge: The McDonald Institute for Archaeological Research, 2006, pp. 91–109.

Barac, L., Pericic, M., Klaric, I.M., Janicijevic, B., Parik, J., Rootsi, S. and Rudan, P. Y chromosome STRs in Croatians. Forensic Sci. Internat. 138, 127–133 (2003)

Barac, L., Pericic, M., Klaric, I.M., Rootsi, S., Janicijevic, B., Kivisild, T., Parik, J., Rudan, I., Villems, R. and Rudan, P. Y chromosomal heritage of Croatian population and its island isolates. Europ. J. Human Genetics 11, 535–542 (2003)

Bouakaze, C., Keyser, C., Amory, S. and Crubezy, E. First successful assay of Y-SNP typing by SNaPshot minisequencing on ancient DNA. Int. J. Legal Med. 121, 493–499 (2007)

Cadenas, A. M., Zhivotovsky, L.A., Cavalli-Sforza, L.L., Underhill, P. A. and Herrera, R.J. Y-chromosome diversity characterizes the Gulf of Oman. *Eur. J. Human Genetics*, 18, 374–386 (2008)

Chandler, J. F. Estimating per-locus mutation rates. *J. Gen. Genealogy*, 2, 27–33 (2006)

Cinnioglu, C., King, R., Kivisild, T., Kalfoglu, E., Atasoy, S., Cavalleri, G., Lillie, A. S., Roseman, C. C., Lin, A. A., Prince, K., Oefner, P.J., Shen, P., Semino, O., Cavalli-Sforza, L. L. and Underhill, P. A. Excavating Y-chromosome haplotype strata in Anatolia. *Hum. Genet.* 114, 127–148 (2004)

Cordaux, R., Anuger, R., Bentley, G., Nasidze, I., Sirajuddin, S. M. and Stoneking, M. Independent origins of Indian caste and tribal paternal lineages. *Current Biology*, 14, 231–235 (2004)

Gkiasta, M., Russell, T., Shennan, S., and Steele, J. Neolithic transition in Europe: the radiocarbon record revisited. *Antiquity* 77, 45–62 (2003)

Gray, R. D. and Atkinson, Q.D. Language-tree divergence times support the Anatolian theory of Indo-European origin. *Nature*, 426, 435–439 (2003)

Innes, J., Blackford, J., and Rowley-Conwy, P. The start of the Mesolithic-neolithic transition in north-west Europe – the polynological contribution. *Antiquity* 77, No. 297 (2003)

Johnson, A. Solving Stonehenge. *The New Key to an Ancient Enigma*. Thames & Hudson, 2008, pp. 288.

Kivisild, T., Rootsi, S., Metspalu, M., Mastana, S., Kaldma, K., Parik, J., Metspalu, E., Adojaan, M., Tolk, H.-V., Stepanov, V., Golge, M., Usanga, E., Papiha, S.S., Cinnioglu, C., King, R., Cavalli-Sforza, L., Underhill, P. A. and Villems, R. The genetic heritage of the earliest settlers persists both in Indian tribal and caste populations. *Am. J. Hum. Genet.* 72, 313–332 (2003)

Klyosov, A.A. Origin of the Jews via DNA Genealogy. *Proceedings of the Russian Academy of DNA Genealogy*, 1, 54–232 (2008)

Martinez, L., Underhill, P.A., Zhivotovsly, L.A., Gayden, T., Moschonas, N.K., Chow, C.-E. T., Conti, S., Mamolini, E., Cavalli-Sforza, L.L. and Herrera, R.J. Paleolithic Y-haplogroup heritage predominates in a Cretan highland plateau. *Eur. J. Human Genetics*, 15, 485–493 (2007)

Nasidze, I., Ling, E. Y. S., Quinque, D., Dipanloup, I., Cordaux, R., Rychkov, S., Naumova, O., Zhukova, O., Sarraf-Zadegan, N., Naderi, G. A., Asgary, S., Sardas, S., Farhud, D. D., Sarkisian, T., Asadov, C., Kerimov, A. and Stoneking, M. Mitochondrial DNA and Y-Chromosome variation in the Caucasus. *Ann. Human Genetics*, 68, 205–221 (2004)

Pericic, M., Lauc, L.B., Klaric, A.M. et al. High-resolution phylogenetic analysis of southeastern Europe traces major episodes of paternal gene flow among Slavic populations. *Mol. Biol. Evol.* 22, 1964–1975 (2005)

Qamar, R., Ayub, Q., Mohyuddin, A., Helgason, A., Mazhar, K., Mansoor, A., Zerjal, T., Tyler-Smith, C., and Mehdi, S. Q. Y-Chromosomal DNA variation in Pakistan. *Am. J. Hum. Genet.* 70, 1107–1124 (2002)

Regueiro, M., Cadenas, A. M., Gayden, T., Underhill, P. A. and Herrera, R. J. Iran: tricontinental nexus for Y-chromosome driven migration. *Human Heredity*, 61, 132–143 (2006)

Sahoo, S., Singh, A., Himabindu, G., Banerjee, J., Sitalaximi, T., Gaikwad, S., Trivedi, R., Endicott, P., Kivisild, T., Metspalu, M., VILLEMS, R. and Kashyap, V.K. A prehistory of Indian Y chromosomes: evaluating demic diffusion scenarios. *Proc. Natl. Acad. Sci. US*, 103, 843–848 (2006)

Sengupta, S., Zhivotovsky, L. A., King, R., Mehdi, S. Q., Edmonds, C. A., Chow, C.-E. T., Lin, A. A., Mitra, M., Sil, S. K., Ramesh, A., Rani, M. V. U., Thakur, C. M., Cavalli-Sforza, L. L., Majumder, P. P., and Underhill, P. A. Polarity and temporality of high-resolution Y-chromosome distributions in India identify both indigenous and exogenous expansions and reveal minor genetic influence of Central Asian Pastoralis. *Amer. J. Human Genet.* 78, 202–221 (2006)

Weale, M. E., Yepiskoposyan, L., Jager, R. F., Hovhannisyan, N., Khudoyan, A., Burbage-Hall, O., Bradman, N. and Thomas, M. Armenian Y chromosome haplotypes reveal strong regional structure within a single ethno-national group. *Hum. Genet.* 109, 659–674 (2001)

Wells, R. S., Yuldasheva, N., Ruzibakiev, R., Underhill, P. A. et al. The Eurasian heartland: a continental perspective on Y-chromosome diversity. *Proc. Natl. Acad. Sci. US*, 98, 10244–10249 (2001)

Wiik, K. Where did European men come from? *J. Genetic Genealogy*, 4, 35–85 (2008)

Anatolij Kljosov

Biology professor, Harvard University

WHERE DID THE SLAVS AND THE “INDO-EUROPEANS“ COME FROM? THE ANSWER LIES IN DNA-GENEALOGY

Summary: The paper analyses the origin of the Slavs and the original Slavic community, as well as the search for Indo-European original homeland. DNA-genealogy gives us the answer to the question about the original homeland of the Slavs and the IndoEuropeans. With DNA-genealogy, one can trace the migrations of a nation without the use of archeologists’ shovels and brushes, skull-measuring, without inventive disentangling of accordance and word meaning in the living and the dead languages-one should only follow the markers in our DNA. The markers cannot be “assimilated” or “overpowered” by another language, culture or people, as it was the case for thousands of years in history, linguistics, anthropology. One of the main points of view is that the haplotypes and haplogroups do not assimilate and they enable us to define the period in which their ancestors lived. The notion of “ancestral haplogroup” or “gender haplogroup” is defined by markers, or by the mutation in the male sex chromosome.

This method enabled us to prove that the “Indo-European languages” were not the original ones, instead, the Proto-Slavic and the Aryan were. The “Indo-European languages” is a euphemism which originates in the inability to understand the connection between the Sanskrit and its variations on one side and European languages on the other. We have come to conclusion that the Aryan languages represent the basis for the European languages, the Sanskrit and the “Indo-European” Iranian languages. The valleys of the Dnieper, the Don and the Ural were not inhabited by the “people who spoke Iranian languages”. The inhabitants were the Slavs, the Proto-Slavs, the Aryans, and it was their language-the same language they brought to India, Iran and Afghanistan.

Key words: the Slavs, the Indo-Europeans, the Aryans, DNA-genealogy, ancestral haplogroup, gender haplogroup.

Sa ruskog prevela Sava Rosić